

De charmes van de grondtekst

**Perfectum Propheticum
& proleptische aoristus**

Folks, niet zelden horen wij sprekers de grondtekst aanhalen, het Grieks van het NT en het Hebreeuws van het OT. Dat is terecht en rijk, de grondtekst heeft nuances en diepgang.

Veel sprekers halen de grondtekst aan zonder die zelf te kunnen lezen. Zij pakken een lexicon en zoeken er een woord in op (woordstudie). Het gevaar bestaat dat dan een willekeurige betekenis geïmporteerd wordt in een tekst waarmee de betekenis wordt aangedikt. De tekst wordt smeüiger gemaakt. Op zich is dat niet direct verkeerd, het komt wel binnen. Maar draagt het ook de oorspronkelijk bedoelde lading of betekenis die de schrijver wilde overbrengen, Gods eigen gedachten? Schept het de verwachtingen die de schrijver wilde verwekken?

Een spreker of vertaler heeft de verantwoordelijkheid zorgvuldig over te brengen wat God gezegd heeft, niet meer, niet minder. De betekenis die voordehand liggend is, is waarschijnlijk wat de schrijver bedoelde. Door onzorgvuldig omgaan met de tekst doen wij al snel aan eisegese in plaats van exegese: Wij leggen in (eis) de tekst wat wij zelf denken, onze eigen interpretatie, in plaats van uit (ex) de tekst te halen wat God erin gelegd heeft. Daarmee leggen wij God woorden in de mond die Hij nooit gesproken heeft. Daar is niemand blij mee. Een goede exegeet filtert als een goudzoeker zijn eigen interpretatie, zand, van die van de goddelijk geïnspireerde, objectieve tekst, het goud.

De grondtekst huist veel meer dan woordstudies, ook de woordvolgorde in een zin en andere grammaticale handgrepen brengen een gedachte over. Onder "Charm" in het menu kun je daarover lezen. Hieronder de NT Griekse proleptische aoristus en haar equivalent, de OT Hebreeuwse perfectum propheticum met voorbeelden.

Veel leesplezier!

Stef Schagen
M.Div

De agenda van God in Romeinen 8:29-30

De proleptische aoristus (1)

Happy New Year everyone. Folks, voor wie zich verdiepen in de agenda van God, misschien ben je inmiddels door je pepermunten heen. Daarom heb ik nog een pepermunt om op te zuigen, en deze heb ik een naam gegeven: de proleptische aoristus.

Misschien dat je nu van schrik je zakje pepermunten laat vallen of al je pepermunten in een keer doorslikt, maar deze heeft aan de ene zijde de NT benaming "proleptische aoristus" en aan de andere zijde de OT Hebreeuwse benaming voor haar equivalent "perfectum propheticum". Misschien dat je nu gelijk denkt dat al dat Grieks en Hebreeuws me naar het hoofd gestegen is en ik geef toe, ik word hier zo blij van dat ik er middenin de nacht mijn bed voor ben uitgesprongen. Deze termen zijn wellicht voor taalfreaks, en daar ben ik er een van. Het woordenboek is naast mijn bijbel mijn favoriet want taal gaat ergens over. Woorden geven namelijk uitdrukking aan betekenis.

Het punt is dat deze termen met onze tekstinterpretatie te maken hebben, en vooral als het over de agenda van God gaat geeft het weer pepermunten om op te zuigen. Heb je je ooit wel eens afgevraagd hoe het met deze tekst bijvoorbeeld zit in Romeinen 8:30: "en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt?"

De verheerlijking is de voltooiing van het hele proces van stadia die Paulus als treinwagonnetjes achter elkaar plaatst, waarbij God de locomotief is die de verlossingstrein in gang heeft gezet en voorttrekt. Na zijn verhandelingen over de kracht van het evangelie vanaf Romeinen 1, pent Paulus uiteindelijk Romeinen 8:29-30 voor hij over Gods verlossingsplan met de volkeren en Israel begint in Romeinen 9-11. Hij schrijft: "Want die Hij tevoren gekend heeft, heeft Hij ook tevoren bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broederen; en die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt (Rom 8:29-30 NBG).

Een ieder die tot God gaat door het offer van Christus aan te nemen, door zich in geloof met Hem te verbinden, is gerechtvaardigd. Dat is: hij is rechtvaardig verklaard (Rom.1:16-17, Efz.2:6-8). Maar heeft die verheerlijking dan nu ook al plaatsgevonden, vraag je je misschien af? Ben ik al verheerlijkt? Misschien dat je denkt als Geestvervulde christen: Ik loop rond als een verheerlijkte. Ik ben een krachtpatser met hemelse glorie. Of misschien dat je, als je 's-ochtends in de spiegel kijkt, gauw tot andere conclusies komt, en anders je partner wel, maar Paulus gebruikt hier de proleptische aoristus. Dat wil zeggen: Het is zó zeker dat het gaat gebeuren, omdat God het al aan ziet komen (God staat buiten de tijd), dat Paulus het schrijft alsof het al is gebeurd in het verleden ("heeft Hij verheerlijkt"). Zo zeker is het, dat Paulus de verleden tijd gebruikt voor een toekomstig feit. De aoristus is in het Grieks vergelijkbaar met onze "onvoltooid verleden tijd": iets is in het verleden gedaan.

Waarom doet Paulus dat? Om de zekerheid te benadrukken dat de verheerlijking gaat gebeuren. Je kunt het niet meer missen, zegt Hij. Je zult er niet aan ontsnappen wanneer je met Christus verbonden bent. En helemaal niet als je bedenkt dat God het proces van je roeping begonnen is, en het dus ook af zal maken, schrijft Paulus 7x in deze verzen. God heeft de regie, daarom beschrijf ik mijzelf als "gematigd calvinistisch", "bescheiden gereformeerd" in theologie.

Je zou het een beetje kunnen vergelijken met dat je je huis verkoopt: De verkoop staat vast, je hebt een afspraak met de koper, en je rekent je rijk want je winst is zo goed als zeker. Je zegt tegen al je vrienden: "Ik heb mijn huis verkocht!" Maar de koop is pas echt rond en compleet op het moment dat de koper bij de notaris zijn handtekening plaatst onder de koopakte. Daarna je winst cashen. De proleptische aoristus is zelfs nog zekerder. De winst, de verheerlijking, staat vast. Maar je hemelse bankrekening toont het nog niet, het komt bij de ontkenning.

Waarom is dit relevant wanneer wij nadenken over de agenda van God? Sommige teksten lijken te suggereren dat alles er al is waarop wij hopen. Maar de Griekse grammatica heeft nuances die ons een beter beeld geven: Het Koninkrijk van God is wel begonnen, maar de volledige realisatie wacht nog bij de ontkenning, de Wederkomst. Je kunt het Koninkrijk dan ook het beste nemen als "already, not yet".

Daarom is vers 31 dat erop volgt zo tof: "Als God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?!" Je zou er subiet uitroepkens bij plaatsen die de eeuwigheid voorbij gaan. Want wat God is begonnen, dat zal Hij ook ten einde toe afmaken! (Fil.1:6). Je kunt Hem niet missen als je in Christus bent! Daarom zeg ik je: Grijp je vast aan de broekspijpen van Vader God. Hij houdt Zijn armen om je heen.

De OT perfectum propheticum komt nog aan bod...

Shalom, chevariem.

Frikandellen in de snackbar. De proleptische aoristus (2)

Folks, voor wie mijn eerdere post over de proleptische aoristus hebben gelezen, je treft er ook een aan in Johannes 13:31, waar Jezus, nadat Judas bij Hem wegging om Hem aan te geven, zegt: "Nu is de Zoon des Mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt". Jezus was nog niet klaar met Zijn missie om in plaats van de mensheid te sterven en de macht van de dood te verbreken met Zijn opstanding. Maar terwijl Judas hem verraadde stond de overwinning al vast, en dat de Zoon des Mensen verhoogd zou worden ook. De verheerlijking zou sowieso komen, dus hoefde niemand eraan te twijfelen. Misschien dat Jezus Zichzelf ermee bemoedigde?

Zo is ook Markus 11:24 een goed voorbeeld: "Al wat jullie bidden en vragen, geloof dat jullie het hebben ontvangen en het zal van jullie zijn". Het "hebben ontvangen" is een proleptische aoristus en Markus gebruikte die om met nadruk een punt te maken. Hij deed dat omdat Jezus Zijn volgers een geloofsinjectie gaf met de bedoeling hen tot onophoudelijk gebed te brengen. Marcus gebruikte dan ook een verleden tijd alsof het gevraagde er al is voor een toekomstig feit dat nog komt: 'Je hebt het wellicht nog niet in je hand, maar het is zeker dat je het zult hebben! Bid dus!' Ik geloof dat Jezus' doel vooral was om de discipelen tot continue gebed in geloof te brengen voor de dingen van God, niet zozeer om hen aan een Ferrari te helpen die weer wegroest.

Als het over de agenda van God gaat tref je de proleptische aoristus ook aan in Openbaring. Openbaring kun je het beste lezen als dat het zowel over de hele menselijke geschiedenis gaat als over de finale ontknoping ervan. In Openbaring 10:7 gebruikt Johannes een proleptische aoristus: "Maar in de dagen van de stem van de 7e engel, wanneer hij bazuinen zal, dan is ook het geheimenis van God voltooid, zoals Hij Zijn knechten de profeten heeft verkondigd". Het "is voltooid" is een proleptische aoristus: Het staat vast dat de ontknoping komt en het is alsof die er al is, het al "is voltooid", maar de daadwerkelijke voltooiing/ontknoping komt nog. Waarom pent Johannes dit? Om al wie vervolgd worden om hun geloof hoop en moed in te praten, opdat zij volhouden in hun strijd. En ook om alle anderen te bekering te bewegen. Immers, de ontknoping komt er zeker aan, ben je er klaar voor?

Toch zijn er ook teksten waarover debat bestaat of de schrijver daar de proleptische aoristus gebruikte of niet. Een goed voorbeeld is Mattheus 12:28/Lucas 11:20: "Wanneer Ik door de Geest Gods (Lucas: "vinger Gods") de boze geesten uitdrijf, dan is het Koninkrijk over jullie gekomen". Het "is gekomen" is volgens sommige futuristen niet onmiddellijk omdat Lucas hier een proleptische aorista zou gebruiken. Hun gedachte is: 'Het is zéker dat het Koninkrijk komt, het is alsof het al gekomen is, vandaar de proleptische aoristus, maar het komt nog in de toekomst'. Maar alhoewel de gedachtengang dat het Koninkrijk er al is maar ook nog komt de beste benadering van de Koninkrijksagenda is, is deze tekst niet proleptisch. Jezus dreef immers in Zijn tijd de boze geesten uit, een hint dat de inauguratie (aankomst, inwijding) van het Koninkrijk al was begonnen, ook al is de consummatie (volledige manifestatie) er nog niet. Die komt pas met de 2e komst van Jezus (Openbaring 19-20). Samen met Lucas 11:2, waar Jezus Zijn volgers leerde bidden "Uw Koninkrijk kome", is het "already, not yet" raamwerk dan ook de beste benadering. De inauguratie was met de

1e komst, de consummatie met de 2e, en vandaag de dag is de penetratie van het Koninkrijk door de Geest bij allen die op het altaar hun knieën voor de Koning buigen en Hem binnenlaten.

Een andere besproken tekst is Efeze 2:6. Paulus pent daar: "en heeft ons mede opgewekt en ons mede een plaats gegeven in de hemelse gewesten, in Christus Jezus,..". Hoe moeten wij dit nu zien? Hij "hééft ons mede opgewekt in Jezus en hééft ons mede een plaats in de hemelse gewesten gegeven"? Dat is nogal wat!, dacht ik toen ik als jonge tiener door de Geest gegrepen werd en dit voor het eerst las... Ben ik daar al? Misschien dat als je in de snackbar een frikandel staat weg te happen de gedachte dat je thuis in de hemel is nu niet bepaald de eerste is die je op dat moment te binnen schiet. Sommigen zijn dan ook van mening dat Paulus hier een proleptische aoristus gebruikt en dat hij schrijft dat het al zo is omdat het zeker is terwijl het feitelijk nog in de toekomst komt. Dat doen zij omdat zij daarmee de realiteit willen verklaren dat er nog strijd, verdeeldheid en zonde is, ook in het leven van christenen. Maar er zijn andere factoren die zwaarder wegen en het tegenspreken: Paulus pent heel de Efeze-brief in de tegenwoordige tijd en hoofdstuk 1 heeft nota bene geen enkel werkwoord in de toekomstige tijd. Zijn focus was dan ook het nu van toen. Dan zou het ook onze focus moeten zijn.

Dat betekent dat je thuis vandaag al in Christus in de hemel is, zoals je ook al met Hem bent opgewekt! Is dat niet opwekkend?! Je wordt er subiet opgewekt van, en terwijl je in die snackbar je frikandel weghapt is opnieuw de proleptische aoristus er een om in overweging te nemen.

Shalom, chevariem.

Back to the future. De perfectum propheticum

Folks, bij deze de beloofde post over de OT Hebreeuwse variant van de NT Griekse proleptische aoristus: de perfectum propheticum. Misschien dat je nu denkt: 'Stef, dat Grieks en Hebreeuws is je nú wel toch echt naar het hoofd gestegen! Deze termen krijg ik op zondag nooit te horen tijdens de preek!' Dat klopt, en ik zeg ook niet dat dat nou per sé nodig is. Verslik je niet in deze pepermint.

Punt is: In het Hebreeuws komt een werkwoord standaard meestal in de perfectum. De perfectum houdt in dat een handeling is voltooid of bezig is zich te voltooien. Maar in bepaalde teksten kan zij ook de toekomstige tijd inhouden, ook al is de perfectum zelf voltooid verleden tijd of tegenwoordige tijd. De context van de tekst bepaalt het, deze profetische perfectum komt vooral in profetische teksten voor, maar het maakt het lastig te interpreteren: Is het nou al gebeurd of moet het nog komen?

Hoe moeten wij deze profetische perfectum zien? Waarom gebruikt de schrijver dan niet gewoon een toekomstige tijd? Dat komt omdat hij de toekomst al beleeft vanwege de goddelijke invloed waaronder hij staat. De profeet schrijft alsof iets al is gebeurd, of alsof het op dat moment plaatsvindt, terwijl het nog in de toekomst moet gaan gebeuren. "De profeet transporteert zichzelf in zijn voorstelling zó in de toekomst, dat hij de toekomstige gebeurtenis beschrijft alsof die al door hem is gezien en gehoord" (Gesenius' Hebrew Grammar, p.313). Isaac ben Yedaiah zegt van de perfectum propheticum: "De rabbijnen volgen de wegen van de profeten die van iets spraken dat in de toekomst zal gebeuren in de verleden tijd. Omdat zij in een profetisch visioen datgene zagen wat in de toekomst zou gaan gebeuren, spraken zij erover in de verleden tijd en getuigden daarmee dat het al gebeurd was, om er de zekerheid van Gods woorden mee te onderwijzen en Zijn positieve belofte die nooit kan veranderen en Zijn boodschap die nooit kan worden verdraaid".

Zelf zou ik het zo zeggen: De profeet reist in zijn hoofd al in de tijd vooruit en beleeft wat hij ziet en hoort in het nu, alsof het nu gebeurt, en beschrijft het als zodanig. Profeten zijn eigenaardige mensen, denk ik dan, maar het gaat erom dat de Heilige Geest hen meeneemt en transporteert naar de toekomst wanneer zij onder Zijn invloed komen.

Back to the future dus: De profeet wordt zoals Marty in Doc's tijdmachine vooruit getransporteerd naar de toekomst van God, maakt die aan den lijve mee, en keert later weer terug. Zo ongeveer, maar dan in zijn voorstellingsvermogen of geest.

Een voorbeeld is Jesaja 5:13, wanneer de profeet in het Hebreeuws zegt: לָכֵן גָּלְיָה עַמִּי : "Daarom is mijn volk in ballingschap geleid". Jesaja schrijft Juda's ballingschap die meer dan 100 jaar later na hem pas zou gaan gebeuren alsof ze er al middenin zitten, in Babel. Verschillende vertalingen zetten het in de toekomstige tijd wat in het Hebreeuws dus in de verleden tijd staat om verwarring te voorkomen. Maar het punt is: Het stond zó vast dat het zeker was dat het volk in ballingschap zou gaan.

Een ander voorbeeld is onze kersttekst, Jesaja 9. Wat wij op onze kerstkaarten printen is een perfectum propheticum: "Het volk dat in donkerheid wandelt, ziet een groot licht; over hen die wonen in een land van diepe duisternis, stráált een licht. Gij hébt het volk vermenigvuldigd, zijn vreugde groot gemaakt; het verheugt zich voor uw aangezicht als met de vreugde bij de oogst, zoals men juicht bij het verdelen van de buit. Want het juk dat het drukte, en de stang op zijn schouder, de roede van zijn drijver, hébt Gij verbroken als op Midjansdag. Want elke schoen die dreunend stampet, en elke mantel, in bloed gewenteld, zal verbrand worden, een prooi van het vuur. Want een Kind ís ons geboren, een Zoon ís ons gegeven, en de heerschappij rust op zijn schouder en men noemt hem Wonderbare Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst".

Die Jesaja toch. Wat zal zijn omgeving het lastig met hem hebben gehad. Hij moet in alle staten zijn geweest vanwege wat hij beleefde. Jesaja is in Doc's tijdmachine - in zijn hoofd - naar 700 jaar later getransporteerd en praat wanneer hij weer 'terug' is over wat hij had beleefd alsof het allemaal in zijn eigen dagen al is gebeurd. Het regent perfectums propheticum in deze verzen. Sterker nog, de stang moest nog op de schouder van Gods volk, Israël, worden gelegd, en de roede moest er nog aan te pas komen (de Babyloniers)! Maar Jesaja beleefde al het Kind in de kribbe. Daarom schreef hij: "Want een Kind ís ons geboren, een Zoon ís ons gegeven... en de heerschappij rúst op zijn schouder...". In het Hebreeuws:

כִּי־יֵלֵד יֶלֶד־לָנוּ בֶן נִתַּן־לָנוּ וְתָהִי הַמְּשָׁרָה עַל־שִׁכְמֹו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פְּלֹא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִיעֵד
שֶׁר־שָׁלוֹם:

Het stond zo vast dat het ging gebeuren, dat het volk een profetische bemoediging kreeg om zich aan vast te grijpen.

Wat kunnen wij hiermee? Wat de rabbijnen zeggen wat het doel van de perfectum propheticum is: Als God gesproken heeft door de Profeten is het zo zeker, dat je het niet kunt missen! Dan staat het vast, dan zál het gebeuren! Dan hoeft je niet te vrezen dat wat er staat uitkomt, want God liegt niet (Num.23:19, Titus 1:2). Hij is de Betrouwbare. Dan kun je beter zorgen dat je voorbereid bent. Grijp je aan Hem vast. Al Zijn beloften zijn ja en amen in Christus! (2 Cor.1:20). Daarom wordt de perfectum propheticum ook wel de perfectum confidentiae genoemd. Je kunt confidence hebben, erop vertrouwen.

Daarom wil je je bijbel verslinden?

Shalom, chevariem.

Jesaja 60

De tuinbonen van mijn moeder

Folks, de OT “perfectum propheticum” en de NT “proleptische aoristus” helpen ons bij het lezen van de bijbel, en om de agenda van God te begrijpen wanneer wij de bijbel lezen. Want een tekst kan dus in de voltooide of tegenwoordige tijd staan terwijl het over de toekomst gaat, omdat de profeet zoals Marty in Doc’s timemachine alvast vooruitsnelt en de toekomst al beleeft alsof hij er zelf bij is.

Jesaja 60 is ook een goed voorbeeld. In Jesaja 60 tref je dit literair gereedschap meerdere keren aan. In vers 1 bijvoorbeeld: “Sta op, schitter, want je licht is gekomen en de heerlijkheid van de Here is over je verschenen”. Een aantal vertalingen geven het weer als een voltooide tijd (ESV, KJV, NAS: “is gekomen”), andere maken er een (voltooid) tegenwoordige tijd van (NBG, SV, NIV: “je licht komt, de heerlijkheid van de Here verschijnt”). In het Hebreeuws: קָוַמְי אֲוִרִי כִּי בָא אֹרֶךְ וּבְכֹד יְהוָה עָלַי זָרַח. Hier wordt 2x zo'n profetische voltooide tijd gebruikt: בָּא en זָרַח (perfectum). De ballingschap moest nota bene eerst nog komen, Christus, het Licht der wereld (Joh.8:12), kwam pas 700 jaar later, en het herstel van Israël waarover Jesaja 60 gaat is nog niet compleet want Jeruzalem zou vertrapt worden tot de tijden van de heidenen zijn vervuld en iedereen een kans heeft gehad in te stappen in 'Noachs' boot (Lucas 21:24). Maar Jesaja beleefde het allemaal al als voltooid.

De profeet gaat verder na vers 1 met in de rest van het hoofdstuk te vertellen dat hij het herstel van Israël heeft gezien, alsof hij er zelf bij was dat het gebeurde. Hij stond niet alleen aan de Kribbe (Jes.9), hij stond als het ware ook langs de kant van de weg, in zijn hoofd, door de Geest gegrepen, en zag de terugkeer van Israëls zonen en dochters voor zich voorbij komen. Want in vers 4 komt er opnieuw 2x een profetische voltooide tijd: “Hef uw ogen op en zie rondom: zij allen verzamelen zich, zij komen tot u; uw zonen komen van verre en uw dochters worden op de heup aangedragen.” Zowel “verzamelen” als “komen” staan in de profetische voltooide tijd. Zo zeker is het herstel van Israël, dat de profeet gebruik maakt van literair geschut om het volk dat nog in ballingschap moet gaan op het hart te drukken dat God hen niet zal vergeten terwijl zij daar zijn, dat Hij een plan heeft, hen niet voor eeuwig zal verstoten maar Zich weer zal ontfermen en terugbrengen. Dat zeiden overigens ook andere profeten, zoals Hosea: 'Al ben je een publieke Vrouw, Israël, ontrouw, Ik neem je terug'. Wat een God is de God van Israël! Als Hij gesproken heeft, dan kun je door een dal gaan maar je gaat niet zonder hoop.

Progressieve vervulling

Zijn plan in Jesaja 60 reikt zelfs tot in het Nieuwe Jeruzalem van Openbaring 21:26, wanneer in vers 5 staat: “want tot u zal de rijkdom der zee zich wenden, het vermogen der volken zal tot u komen”. Jeruzalem zal verrijkt worden door de volkeren, staat er. Hoe moeten wij dat uitleggen? Haar poorten zullen altijd openstaan (vers 11). Wanneer is dat gebeurd? Je kunt het het beste nemen als een progressieve vervulling. Het komt allemaal niet in één moment maar in meerdere, en tot in het Millennium en daarna: Het begon met Koning Darius die zijn rijkdom gaf voor Zerubbabel's tempel na de ballingschap (Ezra 6:8-9), met Artasastha's opdracht in 444 v.Chr. tot de herbouw van Jeruzalem (Neh.2), heeft te maken met de instroom van heidenen in de Gemeente die deel kregen aan Israël's Nieuwe Verbond, en het zal verder gaan tijdens het Millennium en compleet zijn met het Nieuwe Jeruzalem wanneer

het naar beneden komt (Opb.21:26, Hag.2:7 en Zach.14:14). "We will dance on the streets that are golden!"

Tuinbonen

De NT proleptische aoristus en de perfectum propheticum helpen ons ook om de verwarring van het preteristisch gedachtengoed te ontrafelen, vooral als het over Israël gaat waarmee God niks meer zou hebben volgens deze interpretatie. Preteristen begrijpen niet alleen de trouw van God niet, maar lezen ook hun bijbel niet. Of ze nemen alleen die teksten die bij hun visie passen.

Dat doet mij denken aan de tuinbonen van mijn moeder. Ik groeide in de jaren 70 op achter het stationnetje van Heemstede-Aerdenhout, en op een avond stond ik met mijn lampion, en vooral met een grote lege plastic zak voor snoep, klaar bij de voordeur voor Sint Maarten. Ik wilde net naar buiten toen mijn moeder in de keuken riep dat we eerst gingen eten. Maar het enige waar ik aan dacht was al dat snoep waarmee ik die zak zou vullen terwijl ik anderen de liedjes zou gaan laten zingen. "Waarom nog eten?", dacht ik. En dat werd direct bevestigd toen ik aan tafel aanschoof. Ik keek naar mijn bord en zag daar een berg groen-grijzige bonen op liggen. Nu was mijn moeder altijd goed voor me. Maar bij het zien van die tuinbonen had ik subiet geen trek meer, mede vanwege de gedachte aan dat snoepgoed. 'Waarom deze bonen eigenlijk nog?!', dacht ik. "Deze eet ik niet!", zei ik, waarop mijn moeder zei: "Je eet ze gewoon op!" Maar ze waren niet gaar. Na meerdere happen halfgare tuinbonen dacht mijn maag er net zo over als ik, en niet onterecht. Het heeft daarna nog jaren geduurd voor ik mij een keer aan tuinbonen heb gewaagd en ik de kans kreeg mijn trauma te resetten. Deze bonen waren tot mijn verbazing voortreffelijk klaargemaakt!

Misschien is het met het pakken van Gods affectie voor Israël net zo: Je hebt net als ik in het verleden halfgare tuinbonen gegeten... en dacht: 'Never in my life. Hou op over Israël!' Je wilde er geen hap van nemen vanwege hoe men het in de kerk bracht, halfgaar. Maar dan zeg ik je: Gods affectie is iets anders als kerkelijk fanatisme. Dan is het nu bij het lezen van Jesaja 60 misschien tijd om toch een hap van dat heerlijke profetische materiaal te nemen en die heerlijke tuinbonen van God eens uit te proberen? Want Jesaja 60-62 gaan over het herstel van Israël onder de natien, en Jesaja 60 begint met de volkeren die tot Israël getrokken worden. Daar hebben we nog niet alles van gezien.

Neem een tuinboon!

Shalom, chevareim.

Jesaja 66

Op Jeruzalem's knieën gekoesterd

Hoe anders is Jezus. Hij kwam niet om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn leven te geven als losprijs voor velen (Markus 10:44-45). Hij waste Zijn discipelen de voeten. Hij was er voor hen, en niet op Zichzelf gericht. Jezus gaf alles weg om anderen alles te geven (2 Cor.8:9). Hij legde Zijn leven helemaal af voor het welzijn van wie Hem willen. Hij beschouwde Zijn God-zijn niet als roof, schrijft Paulus, maar gebruikte het voor anderen (Fil.2:6-8). Hij kwam naar beneden om vele zonen tot glorie te brengen (Heb.2:9-10). Hij nam als de Laatste Adam de verantwoordelijkheid en de schuld op Zich die de eerste Adam niet had genomen (Gen.3). Wie wil zich niet aan zo'n betrouwbare Leider geven?

Daarom zie ik uit naar het Millennium. Daarin zal Jezus Zelf de leiding nemen en daarin zal Hij Zich door Jeruzalem ontfermen over de rest van de wereld. In Jesaja 66 spreekt de profeet dat Jeruzalem weer een moeder zal zijn voor de volkeren en dat zij ineens zal baren: "7 Voordat zij smarten kreeg, heeft zij gebaard; voordat de weeën haar overvielen, heeft zij een zoon ter wereld gebracht". Dat is Yeshua, het "rijsje uit de tronk van Isai, de wortel van Isai, de scheut uit zijn wortelen, de banier van de volkeren, die de volkeren zullen zoeken" uit Jesaja 11:1, 10.

Jesaja 66 pent verder: "8 Wie heeft zo iets gehoord, wie heeft iets dergelijks gezien? Wordt een land op één dag voortgebracht of een volk op eenmaal geboren? Maar Sion heeft nauwelijks barensweeën gekregen, of zij baarde haar kinderen. 9 Zou Ik ontsluiten en niet doen baren? zegt de HERE. Of ben Ik een, die doet baren en toesluit? zegt uw God. 10 Verheugt u met Jeruzalem en juicht over haar, gij allen die haar liefhebt. Verblijdt u over haar met blijdschap, gij allen die over haar treurt, opdat gij zuigt en u laaft aan haar vertroostende borst, 11 opdat gij met volle teugen u laaft aan haar rijke moederborst. 12 Want zo zegt de HERE: Zie, Ik doe haar de vrede toestromen als een rivier en de heerlijkheid der volken als een overvolle beek; dan zult gij zuigen, gij zult op de heup gedragen en op de knieën gekoesterd worden. 13 Zoals iemands moeder hem troost, zo zal Ik u troosten, ja, in Jeruzalem zult gij getroost worden."

Jesaja zegt dat wie Jeruzalem liefhebben (vers 10) worden uitgenodigd om zich aan Jeruzalem's " vertroostende, rijke moederborst te laven en te zuigen" als pasgeboren babies (vers 11). Zij zullen "op haar heup gedragen worden en op haar knieën worden gekoesterd. In Jeruzalem zul je getroost worden".

Dat is reden om in het vliegtuig te stappen! Nu al? Ja, op de een of andere manier is het daar nu al anders dan elders. Wanneer je door de straten van Jeruzalem loopt merk je het. En anders kun je nog de muur op om als wachter het uit te bidden omdat wij het in de bijbelse tekst aan zien komen.

Is Jesaja 66 al vervuld? Het merendeel gaat nog komen. Jeruzalem zou eerst vertrappt worden tot de tijden van de volkeren zijn vervuld en het Millennium aanbreekt (Lucas 21:24). Dan komt herstel en dat zal onverwacht zijn, lijkt Jesaja in vers 7-8 te zeggen.

Genesis 49

Het begon met de terugkeer van het volk uit hun ballingschap, nadat God hen van Zich had weggegoorpen. In Jesaja 49:19-20 profeteert Jesaja dat eerst de zonen en dochters van Israëel zelf uit hun ballingschap zouden terugkeren, in de 2e exodus. "21 En gij zult bij uzelf zeggen: Wie heeft mij dezen geboord, daar ik toch van kinderen beroofd en onvruchtbaar was, verbannen en verdreven; wie bracht dezen dan groot? Zie, ik was alleen overgebleven, waar waren dan dezen? 22 Zo zegt de Here HERE: Zie, Ik zal mijn hand opheffen tot de volken en mijn banier omhoog heffen voor de natiën; in hun armen zullen zij uw zonen brengen, en uw dochters zullen op de schouder gedragen worden." (Isa 49:19-22).

In vers 13-17 spreekt de profeet tot de hemelen, de aarde en de bergen dat zij moeten juichen en jubelen dat God Zich over Zijn volk ontfermd heeft. Hij roept heel de schepping op om toe te kijken dat God Zich over Jeruzalem, de zuigeling, als haar Moeder ontfermt: "13 Jubelt, gij hemelen, en juich, gij aarde, breekt uit in gejubel, gij bergen, want de HERE heeft zijn volk getroost en Zich over zijn ellendigen ontfermd. 14 Maar Sion zegt: De HERE heeft mij verlaten en de HERE heeft mij vergeten. 15 Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermen zou over het kind van haar schoot? Al zouden zij die vergeten, toch vergeet Ik u niet. 16 Zie, Ik heb u in mijn handpalmen gegrift, uw muren zijn bestendig vóór Mij. 17 Uw zonen snellen toe, uw vernielers en uw verwoesters trekken van u weg." (Isa 49:13-17)

De profeet gebruikt hier opnieuw een perfectum propheticum wanneer hij zegt: "De Here heeft Zijn volk getroost".

כִּי־נָתַם יְהוָה עִמּוֹ וַעֲנִיו יְרָחֵם:

Het woord נָתַם – "heeft getroost" - staat in de voltooide tijd terwijl het over de toekomst gaat. Ongelooflijk. Het volk moest nog in ballingschap gaan maar Jesaja zag hen alweer terugkomen. Hij riep nota bene hemel en aarde op om alvast te beginnen met juichen en uit te breken in gejubel. De Here hād Zich al ontfermd met bewogenheid. Zo zeker was hun terugkeer, dat Jesaja dit literair geschut van de perfectum propheticum moet gebruiken om zijn punt te maken! Ik kan me niet herinneren dat mijn moeder mij ooit al troostte voor ik bij haar of mijn vader over de knie ging toen ik klein was. Bovendien noemt hij hen *Zijn* ellendigen. Zij zijn immers Zijn eigendom. Die terugkeer is er dan ook gekomen.

Kunnen wij hier iets mee voor onszelf? Als je van Hem bent, dan kun je niet aan Hem ontsnappen. Dan staat vast dat Hij Zich weer over je zal ontfermen als Hij toestond dat je een tijd door een donker dal ging en afstand voelde. Je bent Zijn zuigeling, het kind van Zijn schoot, en Hij is je niet vergeten. Werp jezelf dan weer in Zijn armen! Laat je koesteren op Zijn knie! Sluit met Hem een verbond door Jezus.